

မိမိလောပာ

မန်းရွှေစက်တော် ၊ အထက်စက်တော်ရာ

မကွေးမြို့ မှ ကြာပန်းအဝိုင်း

တောင်တွင်းကြီးမြို့နယ် မိဿနိုးရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုနယ်မြေ

ယောမြို့တော် ဂန္ဓဂေါ်မြို့

အစင်ဆိုင်ဘုတ်ဆောင်ရွက်ပြီးမှ

ဂန့်ဂေါပြိုကျက်သရေဆောင်သာသနာ့ဗိမာန်

မကွေးတိုင်းဒေသကြီးမိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့

မကွေးမြို့

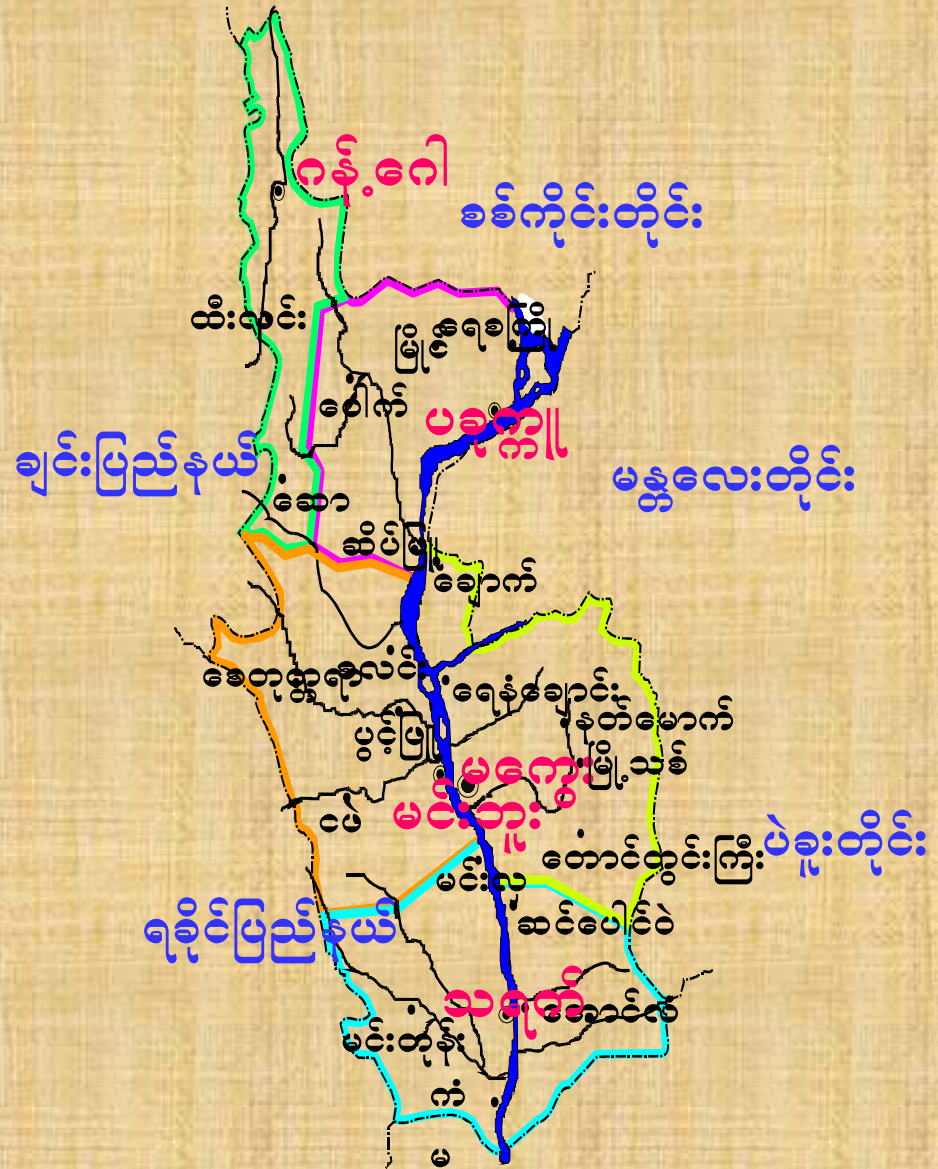

၂၀၁၆-ခုနှစ် သူတေသနုစာတမ်း

အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း

မကွေးတိုင်းဒေသကြီး

၁။ ခရိုင်	(၅) ခရိုင်
၂။ မြို့နယ်	(၂၅) မြို့နယ်
၃။ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာ	(၄၉၇၀) ရပ်/ကျေး
၄။ လူဦးရေ	(၅.၇) သန်း

- “ သုတေသန ခေါင်းစဉ် ”

မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မကွေးမြို့နယ်မှ မိခင်များအကြား
မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးနှင့် ကလေးကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု
လုပ်ငန်းများကို အသုံးပြုမှုနှင့် စိတ်ကျေနပ်မှု ရှိ / မရှိ
အကြောင်းများကိုလေ့လာခြင်း

“ သုတေသနစာတမ်း အကျဉ်းချုပ် ”

- မကွေးမြို့နယ်ရှိ မိခင်ကလေးကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အသက်(၅)နှစ်အောက် ကလေး မိခင်များ၏ စိတ်ကျေနပ်မှု ရှိ / မရှိ ကိုလေ့လာထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (၁. ၁. ၂၀၁၇) မှ (၃၁. ၁. ၂၀၁၇)အထိ မိခင်ပေါင်း ၁၅၄ ယောက်အားမျက်နှာချင်းဆိုင်တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မေးခွန်းလွှာတွင် အပိုင်း(၇)ပိုင်းပါရှိပါသည်။၎င်းတို့မှာ မိခင်များ၏ လူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေ ကျန်းမာရေးဌာန နှင့်လက်လှမ်းမီမှုအခြေအနေ ကျန်းမာရေးဌာနသို့သွား ရောက်ခြင်းဖြင့် မိခင်နှင့်ကလေး၌ရရှိသောအကျိုးကျေးဇူး၊ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း၏ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုလာယူသူအပေါ် လေးစားမှု၊ ကျန်းမာရေးဌာန၏အခြေအနေ၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍မျှော်လင့်ထားသောအခြေအနေ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ် စိတ်ကျေနပ်မှုအခြေအနေဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။

လေ့လာသောမိခင်များတွင် အသက်အငယ်ဆုံးမှာ(၁၈)နှစ် ဖြစ်ပြီးအသက်အကြီးဆုံးမှာ(၄၅)နှစ် ဖြစ်ပါသည်။ မိခင်များ၏ထက်ဝက်ခန့်သည် အသက်(၂၅)နှစ် မှ (၂၉)နှစ်အတွင်းဖြစ်ကြပြီး ပညာ အရည်အချင်း နည်းပါးကြ သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ပညာအရည်အချင်း နည်းပါးသူ အသင့်အတင့် ပညာတတ်သူများ သည် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုအပေါ်တွင်ပို၍ စိတ်ကျေနပ်မှုရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ မိခင်များသည် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုရှိသောဒေသတွင် အများဆုံးနေထိုင်ကြပြီး ထက်ဝက်ကျော်ခန့်သည် ကျန်းမာရေးဌာနသို့ရောက်ရှိရန် မော်တော်ဆိုင်ကယ်ဖြင့် သွားကြကြောင်း ကျန်းမာရေးဌာနသို့လဲ အချိန်အနည်းငယ်(၁၅မိနစ်အတွင်း)ရောက်ရှိနိုင်ပါကြောင်းလေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ကျန်းမာရေး ဌာနသို့သွားရောက်ရာတွင် ခရီးစရိတ်အနေဖြင့် အနည်းဆုံး ၃၀၀/- ခန့်ကုန်ကျပြီး၊ အများဆုံး မှာ ၁၀၀၀၀/- ခန့်ကုန်ကျကြောင်း လေ့လာခဲ့ရပါသည်။

ကျန်းမာရေးဌာနအပေါ် စိတ်ကျေနပ်မှုနှင့် ကျန်းမာရေးဌာန လက်လှမ်း မှီမှု အခြေအနေ ဆက်စပ်မှုကို လေ့လာရာတွင် စာရင်းအင်းပညာအရ ဆက်စပ်မှုမရှိသော်လည်း ကျန်းမာရေးဌာန သို့ခြေလျင်သွား ရောက်နိုင် ခြင်း အချိန်တိုတောင်းခြင်း ခရီးစရိတ်သက်သာခြင်းများသည် စိတ် ကျေနပ်မှုပိုမိုရရှိနိုင်ကြောင်းလေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။

မကွေးမြို့နယ်အတွင်းရှိအသက်(၅)နှစ်အောက်ကလေးမိခင်များသည် ကျန်းမာရေးဌာနသို့ သွားရောက်ခြင်းဖြင့် ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှုကို ရရှိနိုင်ကြောင်းအများစု (၈၉.၆%) သိရှိသည် ကိုတွေ့ရပါသည်။ မီးတွင်းမိခင်စောင့်ရှောက်မှုပေးခြင်းကိုမိခင်၏လေးပုံတစ်ပုံခန့်သာသိရှိပါသည်။

မိခင်ထက်ဝက်ကျော်ခန့်သည် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများကယူငှာစွာ ကြိုဆို ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ မိခင်အားလုံးနီးပါးသည် ၎င်းတို့၏ ကျန်းမာရေးပြဿနာများကို ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများက ပွင့်လင်းစွာရှင်းပြပြီး လိုအပ်ချက်များကိုပြောကြားကြောင်း တွေ့ရှိရ ပါသည်။

ကျန်းမာရေးဌာနများတွင် လူနာများစောင့်ဆိုင်းရန် နားနေရန်အတွက် နေရာ လုံလောက်မှုရှိခြင်း၊ ရေကောင်း ရေသန့်ရ ရှိခြင်း၊ သန့်ရှင်းသောအိမ်သာရှိခြင်းများကိုမိခင်များ အားလုံး၏ ဖြေကြားချက် အရသိရှိရပါသည်။ ၎င်းအချက်များရှိလျှင် စိတ်ကျေနပ်မှု ပိုမိုကြောင်းလေ့လာ တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ မိခင်အများစုသည် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအတွက်ကုန်ကျစရိတ်သည် သင့်တင့်လျောက်ပတ်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကြိုတင်မျှော်လင့်ထားပါသည်။

ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းများ၏ ဆက်ဆံရေး၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုပေးမှု၊ ကျန်းမာရေးဌာန၏ သန့်ရှင်းမှု၊ ဆေးဝါးထောက်ပံ့မှုများသည်လည်း မိခင်များလက်ခံနိုင်သော အခြေအနေတွင် ရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ မိခင်အများစုသည် ကျန်းမာရေးဌာန၏ မိခင်ကလေး ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ်တွင် စိတ်ကျေနပ်ကျသော်လည်း မှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်ကျေနပ်မှုမရှိသူ မိခင်အနည်းငယ်တွေ့ရှိရပါသည်။

၎င်းတို့သည် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း၏ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အပြုအမူပေါ်တွင် စိတ်ကျေနပ်မှုမရှိကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

မိခင်များ၏ ထက်ဝက်နီးပါး (၄၈.၁%) သည် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ် ပို၍ စိတ်ကျေနပ်မှုမရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

သုတေသနစာတမ်းအချိုး

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုလေ့လာရာတွင် ထိုနိုင်ငံ၏ လူမှု စီးပွားအခြေအနေသာမက ကျန်းမာရေးအခြေအနေသည်လည်း အရေး ကြီးသောကဏ္ဍမှ ပါဝင်ပေသည်။

ကျန်းမာရေးအခြေအနေများထဲတွင်မှ မိခင်နှင့်ကလေးများ၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေသည် အရေးကြီးသော အပိုင်းမှ ပါဝင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မိခင်နှင့်ကလေးအုပ်စုသည် စုစုပေါင်းလူဦးရေ၏ (၆၀%) ရှိပါသည်။ ၎င်းအုပ်စုသည် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို အဓိကရယူရသူများ ဖြစ်ပါသည်။ မိခင်နှင့်ကလေးများသည် အလွယ်တကူထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စု ဖြစ်သလို ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် သေဆုံးမှုစုစုပေါင်း၏ (၅၀%) သည် (၅)နှစ်အောက်ကလေး သေဆုံးမှုများပင်ဖြစ်ပေသည်။ မိခင်သေဆုံးမှုသည်လည်း အရှင်မွေးတစ်သိန်းလျှင် (၃၀၀) နီးပါးခန့် ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အသက်(၁၅-၄၉) နှစ်အမျိုးသမီးများသေဆုံးမှုတွင် ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ် မွေးဖွားစဉ်နှင့် ကိုယ်ဝန်နှင့်ဆက်စပ်မှုဖြင့် သေဆုံးခြင်းများက အများဆုံးဖြစ်နေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မိခင်နှင့်ကလေးကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု လုပ်ငန်းများကို အားပြည့်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ် ပါသည်။ ဤတွင် ပြည်သူလူထု၏ ကျန်းမာရေးဌာနနှင့် လက်လှမ်းမီမှုအခြေအနေ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ မျှော်လင့်ထားသောအခြေအနေ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ် စိတ်ကျေနပ်မှုအခြေအနေ၊ ကျန်းမာရေးဌာန၏အခြေအနေ၊ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း၏ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု လာယူသူအပေါ် လေးစားမှု စသည်တို့သည်လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အပိုင်းများဖြစ်ပေသည်။

ဤစာတမ်းသည် မကွေးမြို့နယ်ရှိ မိခင်ကလေးကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ် အသက်(၅)နှစ်အောက် ကလေးမိခင်များ၏ စိတ်ကျေနပ်မှု ရှိ / မရှိ ကို အထက်ပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အပိုင်းများပါဝင်လျက် လေ့လာထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (၁-၁-၂၀၁၇)မှ (၃၁-၁-၂၀၁၇)အထိ မိခင်ပေါင်း (၁၅၄)ဦးအား မျက်နှာခြင်းဆိုင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

စာတမ်းတွေ့ရှိချက်များအပေါ် အခြေခံလျက် အားနည်းချက်များကို အားဖြည့်ဆောင်ရွက်သွားခြင်း
ဖြင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးအတွင်း မိခင်နှင့်ကလေးကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများအား
ကောင်း လာနိုင်ပြီး မိခင်သေဆုံးမှုနှင့် ကလေးသေဆုံးမှုနှုန်း ကျဆင်းလာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

သုတေသန၏ ရည်ရွယ်ချက်

၂. ၁။ အဓိကရည်ရွယ်ချက်

မကွေးမြို့နယ်အတွင်းရှိ မိခင်များအကြား မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးနှင့် ကလေးကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများကို အသုံးပြုမှုနှင့် စိတ်ကျေနပ်မှု ရှိ/မရှိကို လေ့လာစမ်းစစ်ရန်။

၂. ၂။ အသေးစိတ်ရည်ရွယ်ချက်

၁။ မကွေးမြို့နယ်အတွင်းရှိ အသက်(၅)နှစ်အောက်ကလေးမိခင်များ မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးနှင့် ကလေးကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများကို အသုံးပြုမှုနှင့် စိတ်ကျေနပ်မှု ရှိ/မရှိကိုလေ့လာ စမ်းစစ်ရန်။

၂။ မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေးနှင့် ကလေးကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများကို အသုံးပြုမှုနှင့် စိတ်ကျေနပ်မှု ရှိ/မရှိကို (လူမှုစီးပွားရေး၊ ကျန်းမာရေးဌာနနှင့် လက်လှမ်းမီမှု၊ ကျန်းမာရေးဌာနသို့ သွားရခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်သော အကျိုးကျေးဇူး၊ ကျန်းမာရေးဌာနတွင် ရရှိသော ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း များ၏ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု၊ ကျန်းမာရေးဌာန၏အခြေအနေ၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု နှင့် ပတ်သတ်၍ မျှော်လင့်ထားသောအခြေအနေ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ် စိတ်ကျေနပ် မှု အခြေအနေကို လေ့လာစမ်းစစ်ရန်။

သုတေသနဆောင်ရွက်ပုံနည်းလမ်း

(Research Methodology)

၃. ၁။ သုတေသနပုံစံ (Study design)

ဤသုတေသနသည် သုတေသနပြုလုပ်သော ကာလအပိုင်းအခြားအတွင်း တွေ့ရှိသော အချက်အလက်များကို ဖော်ပြသော လေ့လာမှု (Cross Sectional Descriptive Study) ဖြစ်ပါသည်။

၃. ၂။ သုတေသနပြုလုပ်သည့်ဒေသ (Study area)

မကွေးမြို့နယ်အတွင်းရှိ အသက်(၅)နှစ်အောက် ကလေးမိခင်များအား ရွေးချယ်ခဲ့ပါသည်။

၃. ၃။ သုတေသနပြုလုပ်သည့်ကာလ (Study period)

ဤသုတေသနစာတမ်းကို ၂၀၁၇ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလမှ စတင်ပြုစု၍ ၂၀၁၇ခုနှစ်၊ ဧပြီလ အတွင်းလေ့လာသုံးသပ်ခြင်းပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၃. ၄။ သုတေသနပြုလုပ်သည့်လူအုပ်စု (Study population)

မကွေးမြို့နယ်အတွင်းရှိ အသက်(၅)နှစ်အောက်ကလေးမိခင်များဖြစ်ပါသည်။

၃. ၅။ သုတေသနပြုလုပ်သည့်အရေအတွက် (Sample Size)

မကွေးမြို့နယ်အတွင်းရှိ အသက်(၅)နှစ်အောက်ကလေးမိခင်(၁၅၄)ဦး

၃. ၆။ သုတေသနကျင့်ဝတ် (Ethics)

သုတေသနတွင်ပါဝင်ရန် သဘောတူညီမှုပုံစံ (Consent form) ကို နောက်ဆက်တွဲတွင် ဖော်ပြထား ပါသည်။ ဖြေဆိုသူများ၏ ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ မထိခိုက်စေရေး အတွက် သုတေ သနစာတမ်းပါ ဖြေဆိုချက်များကို လျှို့ဝှက်ထားမည်ဖြစ်၍ ဤစာတမ်းတွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြရန်မှ တစ်ပါး မည်သည့်နေရာတွင်မျှ အသုံးပြုမည်မဟုတ်ပါကြောင်း ရှင်းလင်းပြောပြခဲ့ပါသည်။

၃. ၇။ တွေ့ရှိချက်များကိုစိစစ်ခြင်း (Data Analysis)

ကောက်ယူရရှိသော အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းရေးသားမှု မှန်ကန်စေရန် ပြန်လည် စိစစ်ပြီး ဂဏန်းပေါင်းစက်၊ ကွန်ပျူတာများ၏ အကူအညီဖြင့် သင့်လျော်ရာနည်းလမ်း (SPSS 11.4) ကို အသုံးပြု၍ သတင်းအချက်အလက်များရရှိဆောင်ရွက်ထားပါသည်။

လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ

Table (1) Social-demographic characteristics of respondents

Characteristics	Ferquency (n=154)	Percentage
Age group		
< 20	5	3.2
20 - 24	49	31.8
25 - 29	69	44.8
>30	31	20.2
Education level of mother		
Low	73	47.4
Medium	42	27.3
High	39	25.3
Number of children		
0 - 1	72	46.8
2	49	31.8
>3	33	21.4
Occupation of mother		
Housewife	88	57.1
Others	66	42.9
Monthly family income		

မိခင်များ၏ ပညာအရည်အချင်းကိုလေ့လာရာတွင် ပညာအရည်အချင်းနည်းပါးသော မိခင်မှာ စုစုပေါင်းမိခင်၏ ထက်ဝက်ခန့် (၄၇. ၄%) ရှိပြီး ပညာအရည်အချင်းအသင့်အတင့်ရှိသော မိခင်မှာ (၂၇. ၃%)၊ ပညာအရည်အချင်းမြင့်မားသော မိခင်မှာ (၂၅. ၃%) ရှိသည် ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

မိခင်ထက်ဝက် (၅၅. ၈%) တို့၏ မိသားစုတစ်လဝင်ငွေမှာ တစ်သိန်းနှင့် သုံးသိန်းကျပ် အတွင်းရှိကြပါသည်။ လေ့လာသော မိခင်တို့၏ (၆. ၅%) သာ သုံးသိန်းကျပ်နှင့်အထက် ဝင်ငွေရှိသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

Table (2) Accessibility to the Health center

Characteristics	Ferquency (n=154)	Percentage
Health facility		
Yes	130	84.4
No	24	15.6
Mode of transport		
Taxi	9	5.8
Walk	62	40.3
Motorcycle	80	51.9
public transport	3	2.0
Travel time		
<15 minutes	104	67.5
16 - 30 minutes	32	20.8
>30 minutes	18	11.7
Cost for travel		21.4
No cost	57	37.0
<1000 kyats	76	49.3
>1000 kyats	21	13.7
Minimum cost = 300 kyats	Maximum cost = 10000 kyats	

ဖော်ပြပါဇယား (၂)သည် ကျန်းမာရေးဌာန လက်လှမ်းမီမှုအခြေအနေကို လေ့လာထားသော ဇယား ဖြစ်ပါသည်။ မိခင်အများစု (၈၄. ၄%)တို့သည် ကျန်းမာရေးဌာနရှိသော နေရာဒေသတွင် နေထိုင် ကြပါသည်။ လေ့လာသော မိခင်များ၏ ထက်ဝက်ကျော်ခန့် (၅၁. ၉%)သည် ကျန်းမာရေးဌာန သို့ ဆိုင်ကယ်ဖြင့်သွားရောက်နိုင်ကြပါသည်။ မိခင် (၄၀. ၃%)သည် ကျန်းမာရေးဌာနသို့ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုခံယူရန်အတွက် ခြေလျင်သွားရောက်နိုင်သည်ကိုလည်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ အနည်းငယ်သောမိခင် (၇. ၈%)ခန့်သည်သာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုခံယူရန်အတွက် အငှား ယာဉ် လိုင်းကားများဖြင့် သွားရောက်ကြပါသည်။

မိခင်အများစု (၆၇. ၅%)သည် ကျန်းမာရေးဌာနသို့ (၁၅)မိနစ်အတွင်းရောက်ရှိနိုင်ပြီး (၂၀. ၈%) သည် (၁၅)မိနစ်မှ နာရီဝက်အတွင်းရောက်ရှိနိုင်ပါသည်။ မိခင် (၁၁. ၇%)သည်သာလျှင် ကျန်းမာရေးဌာနသို့ ရောက်ရှိရန် မိနစ်(၃၀)အထက်ကြာမြင့်ကြောင်းလေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

လေ့လာသော မိခင်ထက်ဝက်ခန့် (၄၉. ၃%)သည် ကျန်းမာရေးဌာနသို့ သွားရောက်ရာတွင် ကုန်ကျငွေမှာ (၁၀၀၀)ကျပ်အောက်ရှိပြီး (၃၇%)မှာ ၎င်းတို့နေထိုင်ရာဒေသတွင်ပင် ကျန်းမာရေးဌာနရှိ သဖြင့်ကုန်ကျစရိတ်မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ခရီးစရိတ် တစ်ထောင်အထက်ကုန်ကျသော မိခင်များမှာ (၁၃. ၇%)သာရှိပါသည်။ ခရီးစရိတ်အတွက် အနည်းဆုံးကုန်ကျငွေမှာ (၃၀၀)ကျပ် ဖြစ်ပြီး အများဆုံးကုန်ကျငွေမှာ (၁၀၀၀၀)ကျပ်ရှိကြောင်းလည်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

မိခင်များအား ကျန်းမာရေးဌာနသို့ သွားရောက်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်သော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုကို လည်း မေးမြန်းစစ်တမ်းကောက်ခဲ့ပါသည်။ မိခင် (၈၁. ၈%)သည် ကာကွယ်ဆေးထိုး၍ရခြင်း၊ (၆၄. ၉%)သည် ကိုယ်ဝန်ဆောင်စောင့်ရှောက်မှုရခြင်း၊ (၅၃. ၂%)သည် ကျန်းမာရေးပညာပေးခံ ရခြင်း၊ (၄၈. ၁%) ရောဂါကုသ၍ ရခြင်းဟုဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ မိခင်၏ လေးပုံတစ်ပုံခန့်သာ မီးတွင်းကိုယ်ဝန်ဆောင်စောင့်ရှောက်မှု ရနိုင်ကြောင်း သိရှိကြပါသည်။ ၎င်းတို့ကလေးများအတွက် ရရှိနိုင်သောကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုကို မေးမြန်းရာတွင်လည်း မိခင်အများစု(၈၉. ၆%)သည် ၎င်းတို့ကလေးများကာကွယ်ဆေးထိုး၍ရကြောင်း ဖြေကြားပါသည်။ ဖြေဆိုသူမိခင်၏ (၅၃. ၉%) သည် ၎င်းတို့ကလေးများ မကျန်းမာလျှင် ဆေးကုသမှုပေးကြောင်းသိရှိပါသည်။

Table (4) Frequency and percentage distribution of the respondents by the respect of health care provider

Characteristics provider's respect	Ferquency (n=154)	Percentage
Greeting		
Very warmly welcome	9	5.8
warmly welcome	82	53.2
Normal	63	40.9
Openly explain the problem		
Yes	148	96.1
No	6	3.9
Explain the needs of health care		
Yes	154	100
No	-	
Confidentiality of providers (History taking)		
Yes	128	83.1
No	26	16.9

အထက်ဖော်ပြပါဇယားသည် ကျန်းမာရေးဌာနရှိ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးသူဝန်ထမ်းများ၏ အလေးပေးမှုနှင့်ပတ်သက်၍ မိခင်များ၏ဖြေကြားချက်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ကျန်းမာရေးဌာနသို့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုခံယူရန် သွားရောက်သောမိခင်များ၏ (၅၃. ၂%)ကို ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများက ပျူငှာစွာကြိုဆိုကြကြောင်း (၄၀. ၉%)သည် ပုံမှန်သာရှိကြောင်း ဖြေကြားပါသည်။

စစ်တမ်းကောက်ယူသော ဒေသအတွင်းရှိ မိခင်အားလုံးနီးပါသည် (၉၆. ၁%)သည် ၎င်းတို့၏ ကျန်းမာရေးပြဿနာများကို ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများက ပွင့်လင်းစွာရှင်းပြခြင်းကို လေ့လာတွေ့ရှိ ရပါသည်။ ထို့အပြင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအတွက် လိုအပ်သောအရာများကို ရှင်းပြကြောင်း မိခင်အားလုံးကဖြေဆိုပါသည်။ သို့သော်လည်းကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအတွက် ရာဇဝင်မေးမြန်းရာ တွင် လူနာ၏လျှို့ဝှက်ချက်ကို ထိန်းသိမ်းမှုရှိ/မရှိ လေ့လာရာ (၈၃. ၁%)သော မိခင်များကိုသာ ထိန်းသိမ်းကြောင်းလေ့လာတွေ့ရှိ ရပါသည်။

မိခင်များရရှိသော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးသည့် ကျန်းမာရေးဌာနနှင့်ပတ်သက်သော အချက်များကို လေ့လာရာတွင် မိခင်အားလုံးနီးပါး (၉၄. ၈%)သည် ကျန်းမာရေးဌာနတွင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုခံယူရန်အတွက် စောင့်ဆိုင်းရာနေရာ လုံလောက်မှုရှိသည်ဟု ပြောကြားပါသည်။

သောက်သုံးရေနှင့် သန့်ရှင်းသောအိမ်သာရှိကြောင်းလဲ မိခင်အားလုံး နီးပါး ပြောကြားပါသည်။

ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုခံယူရန်အတွက် စောင့်ဆိုင်းရသောအချိန်ကိုလေ့လာရာတွင် လေ့လာသော မိခင်ထက်ဝက်ကျော်ခန့် (၅၈. ၄%)သည် ၎င်းတို့အတွက် လက်ခံနိုင်သော အချိန်ဖြစ်သည်ဟုပြောကြားပြီး (၄၀. ၃%)ရာခိုင်နှုန်းသည် အနည်းသာစောင့်ရပါသည်ဟု ပြောကြားပါသည်။

မိခင်များအား ၎င်းတို့ကျန်းမာရေးဌာနသို့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုခံယူရန်အတွက် မသွားရောက်မီ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့၏မျှော်လင့်ချက်များကို သိရှိရန်လေ့လာခဲ့ပါသည်။

မိခင်(၅၇. ၈%)သည် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအတွက် ကုန်ကျစရိတ်မှာ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောကုန်ကျစရိတ်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် (၁၄. ၃%)သည် မည်သို့မျှမျှော်လင့်မထားကြောင်းလေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုနှင့်ပတ်သက်သော မျှော်လင့်ချက်ကိုလေ့
လာရာတွင် မိခင်အများစု (၇၆%)သည် ၎င်းတို့လက်ခံနိုင်သော ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ဖြစ်
မည်ဟုမျှော်လင့်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

ကျန်းမာရေးဌာန၏ သန့်ရှင်းမှုအခြေအနေနှင့်ပတ်သက်လျှင် မိခင်အများစု (၇၇. ၉%)သည်
လက်ခံနိုင်သော သန့်ရှင်းမှုမျိုးရှိမည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။ ဆေးဝါးထောက်ပံ့မှုတွင်လည်း မိခင်
(၆၄. ၉%)သည် ၎င်းတို့အတွက် လုံလောက်သော ဆေးဝါးထောက်ပံ့မှုရရှိနိုင်သည်ဟု မျှော်လင့်
ကြောင်းလေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ (၂၀. ၈%)သော မိခင်များသည် ဆေးဝါးထောက်ပံ့မှုနှင့်
ပတ်သက်၍ မည်သို့မျှ မျှော်လင့်မထားကြောင်းဖြေကြားပါသည်။

Table (7) Frequency and percent distribution of the respondents about satisfaction of health services

Characteristics Satisfaction about-		Ferquency	Percentage
Registration			
	No	7	4.5
	Yes	87	56.5
Antinatl Normal care		60	39.0
	No	-	0
	Yes	80	51.9
	Normal	74	48.1
Post-natal care			
	No	-	0
	Yes	84	54.5
	Normal	70	45.5
Child care			
	No	-	0
	Yes	69	44.8
	Normal	85	55.2
Immunization			
	No	-	0
	Yes	57	37.0
	Normal	97	63.0
Health education			
	No	-	0
	Yes	84	54.5
	Normal	70	45.5

ဖော်ပြပါဇယားသည် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအမျိုးအစားအလိုက် မိခင်များ၏စိတ်ကျေနပ်မှု အခြေအနေကိုမေးမြန်းရာတွင် လေ့လာတွေ့ရှိချက်များကို ဖော်ပြထားသည့် ဇယားဖြစ်ပါသည်။

ကျန်းမာရေးဌာနသို့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုသွားရောက်စဉ် မှတ်ပုံတင်မှုအပေါ် မိခင် (၅၆. ၅%) သည် စိတ်ကျေနပ်မှုရှိကြောင်း (၃၉%)သော မိခင်များသည် မည်သို့မျှ မခံစားရကြောင်း ပုံမှန်သာဖြစ်ကြောင်းလေ့လာခဲ့ရပါသည်။ အနည်းငယ်သော မိခင် (၄. ၅%)သည် စိတ်ကျေနပ်မှုမရှိကြောင်း ပြောကြားပါသည်။ စိတ်ကျေနပ်မှုမရှိသော မိခင်များအား မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် ကျေနပ်မှု မရှိကြောင်း ဆက်လက်လေ့လာရာတွင် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အပြုအမူပေါ်တွင် မူတည်၍ ဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ လေ့လာသောမိခင်များ၏ ထက်ဝက်ခန့်သည် ကိုယ်ဝန်ဆောင်စောင့်ရှောက်မှု၊ မီးတွင်းစောင့်ရှောက်မှု၊ ကလေးပြုစုစောင့်ရှောက်မှု၊ ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှုနှင့် ကျန်းမာရေးပညာပေးခြင်း လုပ်ငန်းများတွင် စိတ်ကျေနပ်မှုရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

မိခင်များ၏အသက်အုပ်စုနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ် စိတ်ကျေနပ်မှု ရှိ/မရှိ လေ့လာရာတွင် စာရင်းအင်းပညာအရ ဆက်စပ်မှုရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ($P < 0.05$) အသက် (၃၀)နှင့်အထက် အလွန်စိတ်ကျေနပ်မှုရှိကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ မိခင်တို့၏ ပညာအရည်အချင်းနှင့် မိခင်ကလေးကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းအပေါ် စိတ်ကျေနပ်မှု ရှိ /မရှိ ဆက်စပ်မှုကို လေ့လာရာတွင် ပညာအရည်အချင်းနိမ့်သူများနှင့် အသင့်အတင့်ရှိသူများက အလွန်စိတ်ကျေနပ်မှု ရှိကြောင်းလေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ မိခင်တို့၏ အလုပ်အကိုင်အနေဖြင့် အိမ်ရှင်များက ပို၍စိတ်ကျေနပ်မှုရှိကြောင်းတွေ့ရပါသည်။

ကျန်းမာရေးဌာနလက်လှမ်းမီမှုနှင့် မိခင်ကလေးကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ် စိတ်ကျေနပ်မှု ဆက်စပ်မှုရှိ/မရှိကိုလေ့လာရာတွင် ကျန်းမာရေးဌာနသို့ရောက်ရှိရန် သွားရောက်ရသော အချိန်တိုသည်နှင့်အမျှ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ်ပို၍ စိတ်ကျေနပ်မှုရှိကြောင်းကိုလည်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

သို့သော်ခရီးသွားရန်ကြာချိန်နှင့် စိတ်ကျေနပ်မှု ဆက်စပ်မှုမရှိကြောင်းကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုနည်းအတူ ကျန်းမာရေးဌာနသို့ ရောက်ရှိရန် သွားရောက်ရသည့်အခါ အသုံးပြုရသည့် ကုန်ကျစရိတ်နှင့် စိတ်ကျေနပ်မှု ရှိ/မရှိကိုလေ့လာရာတွင် ဆက်စပ်မှု မရှိသည်ကိုတွေ့ရှိရသော်လည်း ကုန်ကျစရိတ် မရှိသူများသည် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ် ပို၍စိတ်ကျေနပ်မှုရှိကြောင်း (၅၆. ၁%) လေ့လာခဲ့ရပါသည်။ ကျန်းမာရေးဌာန၏အခြေအနေနှင့် မိခင်ကလေးကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု အပေါ် မိခင်တို့၏ စိတ်ကျေနပ်မှုတို့ ဆက်စပ်မှု ရှိ/မရှိလေ့လာရာတွင် ကျန်းမာရေးဌာန၌ မိခင်တို့ စောင့်ဆိုင်းရန် နေရာလုံလောက်မှုနှင့် ၎င်းတို့စိတ်ကျေနပ်မှု ဆက်စပ်မှုရှိကြောင်းလေ့တွေ့ရှိရပါသည်။ (P<0.05)

ရေကောင်းရေသန့်ရရှိမှု အိမ်သာသန့်ရှင်းမှုစသည့် အခြေအနေများရှိလျှင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ် ပို၍ စိတ်ကျေနပ်မှုရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (၅၂. ၃% , ၅၂. ၇%) ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုရရန် စောင့်ဆိုင်းရချိန်နည်းလေ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအပေါ် ပို၍ စိတ်ကျေနပ်မှုရှိကြောင်းကိုလည်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

အကြံပြုချက်

စစ်တမ်းလေ့လာတွေ့ရှိချက်ပေါ်မူတည်၍ အောက်ပါအတိုင်းအကြံပြု ပါသည်။

- ၁။ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနရှိဝန်ထမ်းများ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာများ ပိုမို ကောင်းမွန်လာစေရန် လိုအပ်သောသင်တန်းများပံ့ပိုးကူညီရန်။
- ၂။ ပြည်သူများ၏ကျန်းမာရေးနှင့်ပတ်သက်သော အသိဉာဏ်ဗဟုသုတများ ပိုမိုရရှိလာစေရန် အထူးသဖြင့် မွေးပြီးမိခင်ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်ပြီးနားလည်စေရန်။
- ၃။ မီးတွင်းကလေးကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများမှ ပိုမို လုပ်ဆောင်ရန်။
- ၄။ မိခင်ကလေးကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းသည် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများဖြင့်ပင်လုပ်ဆောင်၍ မရရှိနိုင်သဖြင့် စေတနာ့ဝန်ထမ်းမိခင်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်းကြီးမှပဲ ဝိုင်းဝန်းပံ့ပိုးကူညီ ဆောင်ရွက်ရန်။

၎င်းတို့သည် အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။

မကွေးတိုင်းဒေသကြီး မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်မှုကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့
မကွေးတိုင်းဒေသကြီး